

ฎีกาน่าสนใจ

ประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์*

คำถาม ศาลชั้นต้นได้กำหนดเงินรางวัลความตามอัตราที่ระเบียบกำหนดไว้ หนายความจะอุทธรณ์คำสั่งว่า ศาลชั้นต้นกำหนดเงินรางวัลให้น้อยเกินไปและไม่เหมาะสมได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๑๔/๒๕๕๘ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้จ่ายเงินรางวัลแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้เป็นคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้ศาลเป็นผู้จ่ายเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด และระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๕ และข้อ ๖ กำหนดให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้กำหนดเงินรางวัลให้ทนายความเมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วหรือเมื่อทนายความได้ปฏิบัติหน้าที่เสร็จแล้ว ในกรณีที่มีการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาก็ยังกำหนดให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งจ่ายเงินรางวัลเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาให้ทนายความได้ตามที่เห็นสมควร ดังนี้ ตามระเบียบดังกล่าวกำหนดให้เฉพาะศาลชั้นต้นเป็นผู้มีหน้าที่กำหนดเงินรางวัลให้ทนายความ ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ในศาลชั้นต้นศาลชั้นอุทธรณ์และศาลฎีกา ไม่ได้กำหนดให้ศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีหน้าที่ในการกำหนด

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา.

ดุลพินิจ

เงินรางวัลให้ทุนความแต่อย่างใด เมื่อปรากฏว่าศาลชั้นต้นได้กำหนดเงินรางวัลทุนความในคดีนี้ให้แก่ผู้ร้องตามอัตราที่ระเบียบกำหนดไว้แล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งว่าศาลชั้นต้นกำหนดเงินรางวัลให้ผู้ร้องน้อยเกินไปและไม่เหมาะสมกับขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ กำหนดเงินรางวัลให้ผู้ร้องใหม่เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ร้อง แม้จะพิพากษาขึ้นตามคำสั่งของศาลชั้นต้นก็เป็นการไม่ชอบ และไม่ก่อสิทธิแก่ผู้ร้องที่จะฎีกา ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำถาม พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัสต่อศาลแขวง ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีจำนวนเงินเกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท จะเกินอำนาจผู้พิพากษาคนเดียวที่จะพิจารณาพิพากษาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๙๑๕/๒๕๕๗

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ ผู้เสียหายทั้งสองจึงมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้อำนาจผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ และเมื่อมาตรา ๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่าคำพิพากษาในส่วนที่เรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา โดยไม่ได้บัญญัติให้ค่านี้น่าผู้เสียหายจะเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนมากนักน้อยเพียงใด ดังนี้ แม้ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายทั้งสองเรียกจากจำเลยมีทุนทรัพย์เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ (๔) ก็ตาม ผู้พิพากษาคนเดียวก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแบ่งได้

ตามคำร้องของผู้ร้องทั้งสองที่ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคดีนี้มีให้เรียกค่าธรรมเนียม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควรหรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในฎีกาให้ผู้ร้องทั้งสองเสียค่าใช้จ่ายในการนำส่งสำเนาฎีกาให้แก่จำเลย จึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาข้อนี้ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕”

คำถาม โจทก์เพียงแต่ขอให้ศาลออกคำบังคับ ยังมีได้ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ส่วนจำเลยก็ยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีต่อศาลฎีกาแล้ว แต่ศาลฎีกายังไม่ได้มีคำสั่ง จำเลยจะยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นงดการบังคับคดีได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๐๒-๑๐๑๐๓/๒๕๕๗

การงดการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๒ (๒) เป็นอำนาจของศาลชั้นต้น แม้โจทก์ยังมีได้ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีหรือแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลออกหมายบังคับคดี ทั้งโจทก์ก็ได้แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่โจทก์ก็ขอให้ศาลออกคำบังคับแล้ว ส่วนจำเลยทั้งสี่ก็ยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับต่อศาลฎีกา โดยศาลชั้นต้นมีหนังสือนำส่งคำร้องขอทุเลาการบังคับไปยังศาลฎีกา หากโจทก์ขอให้ศาลออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและดำเนินการบังคับคดีต่อไปก่อนที่ศาลฎีกาจะส่งคำร้องขอทุเลาการบังคับอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยทั้งสี่ หากต่อมาศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ทุเลาการบังคับไว้ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา จึงมีเหตุที่จำเลยทั้งสี่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งงดการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๒ (๒) และการขอให้งดการบังคับคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวก็มีได้มีข้อจำกัดว่าจะยื่นคำร้องได้ต่อเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลออกหมายบังคับคดีหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว

ดุลพินิจ

คำถาม คดีฟ้องขับไล่บุคคลใดๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคสองนั้น หากคู่ความในคดีฟ้องขับไล่คือ คดีระหว่างโจทก์จำเลยต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง คดีเกี่ยวกับการบังคับบริวารของจำเลยผู้ถูกฟ้องขับไล่จะต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๒/๒๕๕๑ คดีเดิมโจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่ผู้เช่าและบริวารออกจากที่ดินพิพาทที่จำเลยเช่าจากโจทก์ในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท กับให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างพร้อมค่าเสียหายนับถัดจากวันฟ้อง เป็นคดีต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง **คดีที่เกี่ยวกับการบังคับผู้ร้องซึ่งเป็นบริวารของจำเลยจึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงด้วย**

ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า คำพิพากษาดำเนินยอมผูกพันเฉพาะจำเลยกับโจทก์ผู้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ไม่ผูกพันผู้ร้อง เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ยอมออกจากที่ดินพิพาทพร้อมกับบริวาร แม้ผู้ร้องมิได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าว คำพิพากษาดำเนินยอมก็มีผลบังคับแก่ผู้ร้องด้วย โจทก์จึงขอให้บังคับคดีแก่ผู้ร้องได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๖ จัตวา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๐๖/๒๕๕๕ คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินมือเปล่าเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่บ้านวังยาง ตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และให้จำเลยชำระค่าเสียหายปีละ ๕,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้อง (วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗) จนกว่าจำเลยจะขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินพิพาทแก่โจทก์ คดีถึงที่สุด โจทก์ขอหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาลชั้นต้นว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นบริวารจำเลยไม่ยอมออกจากที่ดินพิพาท ขอให้สั่งจับกุมและกักขังผู้ร้อง เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมผู้ร้องส่งศาลชั้นต้น ผู้ร้องแถลงว่าผู้ร้องเป็นบุตรของจำเลย จำเลยซื้อที่ดินพิพาทจากโจทก์ราคา ๑๒๐,๐๐๐ บาท ได้ชำระราคาแก่โจทก์ก่อนโจทก์ถึงแก่กรรมแล้ว และจำเลยโอนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้ร้องปลูกบ้านอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทมา ๓ ปี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นัดพร้อมเพื่อสอบสวน

จำเลยและผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการบังคับคดี โดยอ้างเหตุผลทำนองเดียวกับ
ที่ผู้ร้องแถลงต่อศาลดังกล่าว

ศาลชั้นต้นนัดพร้อม ผู้รับมอบอำนาจของนางโกสุ่ม ผู้จัดการมรดกของโจทก์คนใหม่
ที่ขอให้บังคับแทน แถลงว่าหากจำเลยและผู้ร้องมีหลักฐานการชำระค่าที่ดินแก่โจทก์ตามที่อ้าง
ก็จะถอนการบังคับคดี จำเลยกับผู้ร้องแถลงว่าไม่มีหลักฐานแสดงการชำระเงินค่าที่ดินพิพาท
แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งยกคำร้อง

จำเลยและผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยและผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ส่วนที่จำเลยและผู้ร้องฎีกาว่า การจ่ายเงินค่าที่ดินพิพาทไม่มี
กฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดง และจำเลยกับผู้ร้องมีพยานบุคคลจะนำสืบถึงการ
จ่ายเงินดังกล่าว นั้น เห็นว่า คดีนี้แม้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นบังคับคดี แต่เป็น
คดีฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารออกจากที่ดินของโจทก์อันอาจให้ผู้อื่นเช่าได้ในขณะที่ยื่นคำฟ้อง
เพียงปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท หรือไม่เกินเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ จึงไม่มี
การต่อสู้เรื่องกรรมสิทธิ์ ฎีกาของจำเลยและผู้ร้องดังกล่าวซึ่งเป็นเรื่องที่จำเลยและผู้ร้องอ้างเหตุ
นั้นมาตั้งแต่ในชั้นอุทธรณ์ จึงเป็นการโต้แย้งดุลยพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น
ถึงพฤติการณ์แห่งคดีว่ามีเหตุให้งดการบังคับคดีไว้ได้หรือไม่เพียงใด อันเป็นอุทธรณ์ใน
ข้อเท็จจริงซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔
วรรคสอง การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ วินิจฉัยให้จึงไม่ชอบ ถือว่าข้อเท็จจริงเป็นอันยุติไปตาม
คำวินิจฉัยในคำสั่งของศาลชั้นต้นแล้ว จำเลยและผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิฎีกาด้วยเหตุผลดังกล่าว
การที่ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาของจำเลย และผู้ร้องมานั้นย่อมเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับ
วินิจฉัย”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๔๔/๒๕๕๗ คดีนี้เป็นคดีโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสองให้
ออกจากอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละ
สี่พันบาท ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง และข้อห้ามดังกล่าวใช้บังคับแก่การอุทธรณ์ทั้งในประเด็น
เนื้อหาแห่งคดีตลอดจนปัญหาเรื่องอื่นๆ ที่เป็นสาขาของคดีรวมถึงปัญหาในชั้นบังคับคดีด้วย

ดุลพินิจ

เมื่อศาลชั้นต้นงดไต่สวนคำร้องของผู้ร้องทั้งเก้าแล้ว วินิจฉัยว่าการที่ผู้ร้องทั้งเก้าซึ่งเป็นบุตรของจำเลยทั้งสองอ้างว่าได้สิทธิในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์โดยสืบสิทธิมาจากจำเลยทั้งสอง แต่จำเลยทั้งสองไม่เคยอ้างสิทธิดังกล่าวในการต่อสู้คดีกับโจทก์และมารดาโจทก์มาก่อน และต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในครั้งนี้แล้วว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ ผู้ร้องทั้งเก้าทราบดีแล้วว่าจำเลยทั้งสองต่อสู้คดีเกี่ยวกับที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิอะไร ที่ผู้ร้องทั้งเก้าเพิ่งจะกล่าวอ้างถึงสิทธิการครอบครองปรปักษ์ในที่ดินพิพาทในชั้นบังคับคดีจึงมีเจตนาประวิงคดี ผู้ร้องทั้งเก้าจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษ เมื่อข้อเท็จจริงเพียงพอกแก่การวินิจฉัย ศาลชั้นต้นย่อมงดไต่สวนคำร้องของผู้ร้องทั้งเก้าก็ได้ ที่ผู้ร้องทั้งเก้าอุทธรณ์อ้างทำนองว่าการที่ศาลชั้นต้นไต่สวนและมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้องทั้งเก้าไม่ชอบนั้นเป็นการโต้แย้งดุลยพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานอันเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์มาและศาลอุทธรณ์วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ร้องทั้งเก้า จึงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความมิได้ฎีกา ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และ ๒๔๗

คำถาม การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์จะหมายความรวมถึงเงินที่จะต้องวางศาลในการยื่นอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๙ ด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๙๓-๗๗๙๔/๒๕๕๗ เงินค่าธรรมเนียมใช้แทนที่ศาลชั้นต้นสั่งให้โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ นำมาวางศาลเพิ่มเติม นั้น เป็นเงินค่าฤชาธรรมเนียมตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ให้โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ใช้แทนจำเลยในสำนวนคดีหลัง ซึ่งจำเลยฟ้องโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ โดยเป็นค่าธรรมเนียมศาลที่เป็นค่าขึ้นศาล ซึ่งจำเลยชำระตามคำสั่งของศาลชั้นต้นตามรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ก่อนที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้รวมการพิจารณาคดีทั้งสองสำนวนนี้เข้าด้วยกัน การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้พิจารณาคดีรวมกัน มีผลให้คดีที่พิจารณารวมกันนั้นเป็นคดีเดียวกัน คำพิพากษาของศาลก็อยู่ในฉบับเดียวกัน เมื่อโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ซึ่งได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในการฟ้องคดีในศาลชั้นต้นและเป็นฝ่ายแพคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น โดยขอให้ศาลอุทธรณ์บังคับตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ในสำนวนแรกก็ยกฟ้องจำเลยในสำนวนหลัง

และยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ และศาลชั้นต้นสั่งในคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ของโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ดังกล่าวไว้ถือว่าโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ยังคงไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าธรรมเนียมศาลได้ และอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์เช่นนี้ แสดงว่าศาลชั้นต้นพิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อศาลแล้วว่า ไม่มีข้อเท็จจริงใดอันจะทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวเป็นอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา ๑๕๖/๑ วรรคสาม คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในศาลชั้นอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นมีผลเป็นปริยายว่า ศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์สำหรับสำนวนคดีหลังที่โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ถูกจำเลยฟ้องแล้วด้วยและคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเช่นว่านี้ ย่อมรวมถึงเงินที่โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ จะต้องวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา ๑๕๗ ด้วย ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในอุทธรณ์ของโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ ว่าให้โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ วางเงินค่าธรรมเนียมตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๙ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๓ จะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลชั้นต้นเช่นว่านั้น โดยนำเงินดังกล่าว ๒๐,๕๗๐ บาท มาวางต่อศาลแล้ว ย่อมไม่มีผลผูกพันให้ต้องนำเงินที่ขาดอีก ๒๐๐,๐๐๐ บาท มาวางเพิ่มเติมเป็นค่าธรรมเนียมใช้แทนการยื่นฟ้องอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๙

คำถาม คดีฟ้องขับไล่บุคคลใดๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ จำเลยให้การแก้เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน หากโจทก์เรียกค่าเสียหายจนถึงวันฟ้องมาด้วยทุนทรัพย์ที่พิพาทจะต้องนำจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์เรียกมาบวกกับราคาที่ดินพิพาทด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๔/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำละเมิดโจทก์ด้วยการบุกรุกเข้าไปปักเสารั้วในที่ดินของโจทก์ ทำให้โจทก์เข้าออกไม่ได้และมีค่าขอบังคับให้จำเลยรื้อถอนเสารั้วออกไปทั้งห้ามจำเลยรบกวนและให้ชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อจำเลยให้การว่าที่ดินตามฟ้องเป็นของจำเลย โจทก์ไม่ได้ครอบครอง จำเลยมีสิทธิปักเสาทำรั้วในที่ดินของจำเลยได้ไม่เป็นการละเมิดโจทก์ จึงเป็นกรณีที่โจทก์และจำเลยต่างอ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท แม้จะมีค่าขอบังคับจำเลยรื้อถอนเสารั้วออกไปและให้ชำระค่าเสียหาย ๕๐,๐๐๐ บาท และอีกเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท มาด้วย แต่การจะบังคับตามคำขอได้หรือไม่

ดุลพินิจ

ต้องวินิจฉัยเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทก่อนอันเป็นประเด็นสำคัญในคดี จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ **ซึ่งมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาทและจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์เรียก**

เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท แต่ไม่เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้ โจทก์ไม่อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทและยกฟ้องโจทก์ การที่โจทก์ฎีกาว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานจำเลย การกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จึงเป็นการโต้แย้งดุลยพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ฎีกาของโจทก์เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อที่ดินพิพาทมีเนื้อที่ ๒๐๐ ตารางวา และมีราคาประเมินราคาตารางวาละ ๗๐๐ บาท ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาจึงเท่ากับ ๑๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อทุนทรัพย์ในชั้นฎีกาไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๐๘๕/๒๕๕๗ โจทก์ที่ ๑ ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าโจทก์ที่ ๑ เป็นผู้มียุติกรรมครอบครองที่ดินพิพาท และห้ามจำเลยและบริวารเข้าไปยุ่งเกี่ยวที่ดินพิพาทกับเรียกให้จำเลยชำระค่าเสียหายเป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท แก่โจทก์ที่ ๑ จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินที่จำเลยซื้อมาจากการขายทอดตลาดจึงเป็นการโต้แย้งสิทธิความเป็นเจ้าของ คดีของโจทก์ที่ ๑ จึงเป็นคดีมีทุนทรัพย์ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายกฟ้อง โจทก์ที่ ๑ ฎีกาขอให้บังคับตามฟ้อง คดีจึงมีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาตามราคาที่ดินพิพาท ๒๐๐,๐๐๐ บาท บวกด้วยจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์ที่ ๑ เรียกร้องดังกล่าว

โจทก์ที่ ๑ ไม่นำเงินค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามาชำระเพิ่มเติมให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงเป็นกรณีที่โจทก์ที่ ๑ ผู้ฎีกาเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรกำหนด ถือได้ว่าโจทก์ที่ ๑ ทั้งฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๔ (๒) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และ ๒๔๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๓๐/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒ และมีคำขอในส่วนแบ่งให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างทุกชนิดที่จำเลยปลูกสร้างบนที่ดินพิพาทแล้วขนย้ายออกไปจากที่ดินพิพาทพร้อมกับทำให้ที่ดินมีสภาพเรียบร้อยดังเดิม หากจำเลยไม่ปฏิบัติตาม ให้โจทก์เป็นผู้ทำการรื้อถอนขนย้ายออกไปด้วย

ค่าใช้จ่ายของจำเลยเองกับห้ามจำเลยและบริวารเข้ามาเกี่ยวข้องในที่ดินพิพาทอีกต่อไป และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท คดีส่วนแพ่งจำเลยให้การต่อสู้อ้างกรรมสิทธิ์ จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ และมีทุนทรัพย์พิพาทเท่าราคาที่ดินพิพาทรวมกับทุนทรัพย์ในส่วนของค่าเสียหายตามฟ้องโจทก์ เมื่อที่ดินพิพาทมีราคา ๒๕๐,๐๐๐ บาท และค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ทุนทรัพย์ของคดีนี้เกินกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์บรรยายฟ้องในคดีส่วนแพ่งอันเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญามาด้วย ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวงยอมไม่มีอำนาจรับคดีส่วนแพ่งไว้พิจารณาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๔) การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีส่วนแพ่งเป็นการไม่ชอบ และไม่ก่อสิทธิให้จำเลยอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงไม่ชอบเช่นกัน ซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔

คำถาม จำเลยไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด จะถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณาในอันที่จะนำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาโดยขาดนัด เรื่องการขอพิจารณาคดีใหม่ตาม ป.วิ.พ. มาใช้บังคับได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๔๓/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องของจำเลยที่ ๑ ที่ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด และศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๑ ทั้งคำร้องให้จำหน่ายคำร้องออกจากสารบบความ อันมีผลทำให้คดีเสร็จไปจากศาล แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องภายหลังอ้างว่า จำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้ พ. มายื่นคำร้องขอเลื่อนคดีในวันเวลานัดแล้ว แต่ด้วยความหลงผิดได้ยื่นคำร้องในตอนบ่าย ดังนี้ เป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ อ้างว่าจำเลยที่ ๑ มาศาลในวันนัดไต่สวน แต่ผิดเวลาที่ศาลชั้นต้นนัดไว้ในเวลาเช้า เพราะความผิดหลงที่ผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑ มาศาลและยื่นคำร้องขอเลื่อนคดีในช่วงบ่ายหลังจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีแล้ว อันเป็นการกล่าวอ้างว่าคดีมีพฤติการณ์พิเศษและกรณีมีเหตุสุดวิสัยที่จำเลยที่ ๑ มิได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น ซึ่งศาลชั้นต้นชอบที่จะพิจารณาคำร้องดังกล่าวของจำเลยที่ ๑ ว่ามีเหตุตามที่จำเลยที่ ๑ อ้างมาในคำร้องนั้นหรือไม่ หากมี

ดุลพินิจ

ข้อเท็จจริงเช่นว่านั้น ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจที่จะให้เพิกถอนคำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นแล้วมีคำสั่งใหม่ให้นัดไต่สวนคำร้องของจำเลยที่ ๑ ตามที่จำเลยที่ ๑ ร้องขอมาได้ และในกรณีนี้วันนัดไต่สวนคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดมิใช่เป็นวันสืบพยานในประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑ (๑๐) การที่จำเลยที่ ๑ ไม่มาศาลในวันดังกล่าว จึงไม่ถึงว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาในอันที่จะนำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาโดยขาดนัดตาม ป.วิ.พ. ภาค ๒ ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้นหมวด ๒ มาใช้บังคับ

คำถาม ศาลชั้นต้นโดยผู้พิพากษาคนเดียวลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๓,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี คำพิพากษาของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๕๔๓/๓๕๕๘ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๓,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี โดยมีผู้พิพากษาลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเพียงคนเดียว เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๕) เพราะผู้พิพากษาคนเดียวจะพิพากษาลงโทษจำคุกเกินหกเดือนไม่ได้ คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบ มีผลทำให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้

ปัญหาว่า ผู้พิพากษาคนเดียวจะพิพากษาลงโทษจำคุกเกินหกเดือนไม่ได้ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำถาม เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสืออายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่มีต่อบุคคลภายนอก หากบุคคลภายนอกไม่ยอมส่งเงินตามที่อายัด โจทก์จะยื่นคำร้องขอให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งให้บุคคลภายนอกส่งเงินที่อายัดไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๒๘/๓๕๕๗ การอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่มีต่อ อ. เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๘ และมาตรา ๒๘๒ (๓) หรือในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดไว้ในหมายบังคับคดี ระบุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีต่อ บุคคลภายนอกได้ตามมาตรา ๓๑๑ วรรคสอง

ไม่ว่าหนี้ของ อ. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจะมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขใด อ. มีสิทธิปฏิเสธหรือโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตนได้ โดยการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑๒ วรรคหนึ่ง ถ้าคำสั่งอายัดนั้นไม่มีการ คัดค้านหรือศาลได้มีคำสั่งรับรองตามมาตรา ๓๑๒ วรรคหนึ่งแล้ว อ. ไม่ปฏิบัติตาม เจ้าพนักงาน บังคับคดีอาจร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแก่ อ. และดำเนินไปเสมือนหนึ่งว่า อ. เป็น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๑๒ วรรคสอง มิใช่หน้าที่ของโจทก์ โจทก์จะยื่นคำร้องขอ ให้ศาลชั้นต้นไต่สวนและมีคำสั่งให้ อ. ส่งเงินที่อายัดไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีหาได้ไม่

คำถาม ผู้พิพากษาคคนเดียวในศาลจังหวัดไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งคดีมีมูลนั้น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๕๒-๑๗๕๓/๒๕๕๗ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ในศาลชั้นต้นผู้พิพากษาคคนเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจ ของศาลนั้น ดังต่อไปนี้... (๓) ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา เห็นได้ว่าบทบัญญัติ ดังกล่าวกำหนดให้ผู้พิพากษาคคนเดียวในศาลชั้นต้นเป็นองค์คณะมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้อง และมีคำสั่งในคดีอาญาได้ ดังนั้น คดีอาญาทั้งปวงย่อมอยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคคนเดียว ที่จะทำการไต่สวนมูลฟ้องและเมื่อเห็นว่าคดีมีมูลก็มีอำนาจมีคำสั่งว่าคดีมีมูลได้ กระบวน พิพิจารณาของผู้พิพากษาคคนเดียวจึงเป็นการปฏิบัติโดยถูกต้องชอบแล้ว

คำถาม สัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่ความตกลงให้จำเลยชำระหนี้ แก่โจทก์มากกว่าที่โจทก์เรียกร้องตามฟ้อง และศาลมีคำพิพากษามาทยอม ดังนี้ คำพิพากษา ของศาลชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

ดุลพินิจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๒๒/๒๕๕๗ โจทก์ทั้งสามและจำเลยทั้งหกทำสัญญา ประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลและศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความ มิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอย่างคดีธรรมดาที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์ ทั้งสามและจำเลยทั้งหกแล้วจึงพิพากษาชี้ขาดข้อพิพาท ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความจึงอาจมีผลไม่ตรงหรือเกินไปกว่าที่ปรากฏในคำฟ้องก็ได้ เพราะเป็นไปตามข้อตกลง ที่คู่ความต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน กรณีไม่ตกอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ ซึ่งต้องห้ามมิให้พิพากษาเกินคำขอหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้จำเลยทั้งหกร่วมกัน จ่ายเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เกินกว่าจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ที่จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ต้องรับผิดชอบตามคำขอของโจทก์ทั้งสามให้แก่โจทก์ทั้งสามและยินยอมชำระดอกเบี้ยของต้นเงิน จำนวนดังกล่าวจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ทั้งสาม จึงไม่เป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ และมาตรา ๑๓๘ (๒)

